

LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLO AKADEMIJA

JONAS ANDRULIS

PROFESORIUS STEPAS KAIRYS

Atspaudas

iš

L.K.M. Akademijos *Metraščių* V tomo

559-561 psl.

**DR. KAIRYS PIRKUS
ARCHIVAS**

ROMA 1970

PROFESORIUS STEPAS KAIRYS
1916.4.2-1970.4.25

PROFESORIUS STEPAS KAIRYS

1916.4.2-1970.4.25

St. Kairys gimė Tuloje, Rusijoje. Tuoju po I didžiojo karo šeima grįžo į Lietuvą. Aukštesniąją mokslą pradėjo Marijampolėje ir 1934 m. baigė jėzuitų gimnaziją Kaune. Tais pačiais metais įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo Universiteto medicinos fakulteto farmacijos skyrių. Universitetą baigė 1939 m. ir buvo pakviestas medicinos fakulteto farmacijos-farmalogijos katedros vyr. laborantu. Po metų paskirtas jaunesniu asistentu. 1942 m. vyresniojo asistento teisėmis dėstė teismo ir maisto dalykų analizės kursą. 1942 metų rudenį buvo iškeltas į Vilnių ir paskirtas medicinos fakulteto adjunktui ir farmacijos katedros vedėju. Dėstė farmacinės chemijos kursą. Vokiečiai 1943 m. kovo 17 d. universitetą uždarė ir tuo baigėsi St. Kairio akademinis darbas Lietuvoje.

Antrą kartą, rusams užplūdus Lietuvą, St. Kairys pasitraukė į Austriją ir 1945-1946 m. Innsbrucko universitete gilino studijas. Įkūrus Pabaltijo universitetą Hamburge, o vėliau jį perkėlus į Pinnebergą, 1946 m. pradėjo dėstyti profesoriaus teisėmis ir 1947 m. paskirtas chemijos fakulteto dekanu. Kadangi universitetas buvo organizuojamas iš nieko, šios dekanų pareigos iš St. Kairio pareikalavo daug rūpesčių, darbo ir jėgų. Jo rūpesčiu Pabaltijo universitetui buvo grąžinta vokiečių iš Kauno išvežti cheminės laboratorijos įrengimai.

Pinneberge St. Kairys sukūrė ir šeimą — vedė Ireną Vaičiulėnaite. 1948 m. išemigravo į Kanadą ir New Brunswick universiteto dirbo kaip Lady Davis stipendininkas. 1950 m. *Canadian Journal of Research* su kitais dviem profesoriais išspausdino darbą: *Synthesis in the Series of Erythrina Alkaloids* by K. Wiensner, Frank H. Clarke and S. Kairys. Kitas Jo darbas *Synthesis of Dihexanol-Dioctanogl, and Didecanogl Phosphatidyl de Serines* išspausdintas *Journal of Pharmaceutical Sciences*, 1963 m.

Nuo 1965 m. buvo Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos narys.

Į Torontą atvyko 1950 m. ir dirbo pramonės įstaigose kaip tyrimų chemikas. St. Kairys didžiausiu sau uždaviniu laikė dirbti

savų tautiečių ir gimtojo krašto interesų naudai. Gal todėl New Brunswick'e, kur nebuvo lietuvių, teišbuvo vos vienerius metus ir pastoviai apsistojo Toronte, kur pulsuoja lietuviškas gyvenimas, kuriame jis pasinėrė, atiduodamas visas savo jėgas lietuviškajai veiklai.

Pirmiausia didelę dalį savo jėgų skyrė lietuviškajai skautijai. Vienminčių teigimu, dažnai mėgdavo atskiromis progomis pabrėžti, kad skautija — tai antroji šeima. Artimieji sako, kad St. Kairys pats niekad neįsivaizdavo savęs ne skauto, ir tie, kurie jį pažinojo, irgi kitaip negalėjo jo įsivaizduoti. Skautuose jis dirbo iki savęs išsižadėjimo. Skautybės principai persunkė visą jo asmenybę ir pati skautybė tapo gyvenimo būdu.

Į skautų organizaciją įstojo 1925 m. Studijuodamas 1937-1938 m. vadovavo Vytauto Didžiojo Universiteto studentų skautų korporacijai *Vytis*. Vokietijoje buvo vienas iš *Vyčio* korporacijos atgaivintojų. Taip pat Vokietijoje 1948 m. vadovavo Pabaltijo jubiliejinei stovyklai.

Toronte 1951 m. pradėjo redaguoti *Skautų Aidą*. Sunkiose sąlygose žurnalą sėkmingai redagavo 6 metus be jokio atlyginimo, dargi savo pridėdamas.

Lietuvos Skautų Brolijos vyriausiu skautininku buvo išrinktas 1952 metais ir tose pareigose išbuvo iki 1960 metų. Šitame laikotarpyje lietuviams skautams atidavė visą turimą laisvalaikį ir daugelį nemiegotų naktų. Dalyvavo visose penkiose tautinėse stovyklose, kur buvo nuolatinis laužų ir meninių programų organizatoriaus.

Velionis iš mažens mėgo muziką. Kaune šalia pagrindinių studijų dar konservatorijoje uoliai lankė ir smuiko klasę. Vėliau tobulinosi pas privačius mokytojus. Su muzika nesiskyrė visą gyvenimą. Kanadoje dalyvavo daugelyje koncertų tiek salėse, tiek bažnyčiose.

Pirmajai Akademinio Skautų Sąjūdžio stovyklai sukomponavo V. Braženo dainą: *Dievui, tau, tėvyne, ir žmonijai*, kuri plačiai paplito ir prigijo skautuose. Taip pat parašė muziką trečiosios ir katvirtosios tautinių stovyklų dainoms ir *Sargybinio godas*.

Paskutiniaisiais metais ypatingai rūpinosi liaudies instrumentų — kanklių, skudučių ir birbynių atgaivinimu. Toronte turėjo suorganizavęs kanklininkų su skudučiais ir birbynėmis skautų grupę ir jai vadovavo.

Lietuvių bendruomenėje buvo ilgalaikis Kanados Krašto Tarybos narys, o nuo 1965 m. valdybos vicepirmininkas ir kultūros komisijos pirmininkas. Prašomas švenčių progomis važinėjo su paskaitomis į lietuvių kolonijas. Kaip kultūros komisijos pirmininkas rūpinosi tautinių šokių suklestėjimu visose didesnėse kolonijose. Plačiai ir gyvai kėlė liaudies instrumentų atgaivinimo idėją. Taip pat prisidėjo prie surinkimo lietuviškų folklorinių eksponatų Ottawos Valstybiniame Žmogaus Muziejuje (*National Museum of Man*).

Kaip asmuo — giliai religingas. Laikėsi tvirtai savo pasaulėžiūrinių principų. Buvo nepaprastai kuklus ir visiems vienodai prieinamas. Labiausiai mylėjo jaunimą ir jam paskyrė didžiausią savo gyvenimo dalį. Buvo atsidavęs kitiems ir visuomeninio — tautinio darbo našta nešė iki reto pasišventimo.

J. ANDRULIS

DR. KAZYS PENCUS
ARCHYVAS